

Handläggare: Anders Lindgren

Telefon: 08-508 09 306

Till

Östermalms stadsdelsnämnd

2009-09-17

Slutrapport, Projekt "Tillsammans mot skräpet"

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner rapporten och lägger den till handlingarna.

Anne-Marie Hemphälä

t.f. stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Under perioden april till och med juli genomförde Östermalms stadsdelsförvaltning en kampanj på temat "Tillsammans mot skräpet". Syftet var att uppmärksamma allmänheten på problemen med nedskräpningen och lägga grunden till att på lång sikt få till stånd ett förändrat beteende. Strategin var att rikta ett upprop till allmänheten, lokala företag, bostadsrättsföreningar, förskolor, skolor, affärer m.fl. för att bjuda in alla att bidra till att vara delaktiga och arbeta tillsammans med oss för att få en renare stadsdel. Kampanjen genomfördes med annonser i lokalpress, upprättande av en blogg där åsikter och synpunkter togs emot, samt aktiviteter och evenemang i stadsdelens parker.

Till resultaten kan bland annat räknas att Håll Sverige Rents skräptävling lockade ca 1 500 st deltagare från Östermalm, att jämföra med förra årets 173 st, att vi fått in många synpunkter och idéer som vi nu kommer att arbeta vidare med, att stadsdelsförvaltningen har fått ett förbättrat nätverk både lokalt på Östermalm inom staden när det gäller renhållningsfrågan, och att stadens Trafikkontor har valt att tillämpa Tillsammans-konceptet i sin stadsövergripande externa kommunikation om nedskräpningen. Statistiken över inkomna klagomål på städningen visar på en kraftig minskning, vilket kan ha många orsaker men ändå är positivt. På Östermalms stadsdelsförvaltning har kampanjen föranlett att skräpfrågan har kommit högre upp på agendan och vi kommer att arbeta vidare med nedskräpningsfrågan i en nybildad arbetsgrupp.

Fakta: Ansvarsfördelning för städning i stadsdelen

Östermalms stadsdelsnämnd ansvarar för renhållning av stadsdelens parker, planteringar och grönytor/naturmark, såsom Karlavägens mittstråk, Valhallavägens allé och Kaknäs Ängar. Städningen upphandlas av parkmiljögruppen norra innerstaden, som geografiskt är placerad på Norrmalms stadsdelsförvaltning, och ansvarar även för Östermalm och Kungsholmen. Östermalms städavtal för parkerna med Stockholm Entreprenad innebär sk ”funktionsstädning”, dvs ingen frekvens är specificerad. Kravet är istället att det ska vara rent. Stockholm Entreprenad ändrar f n sina rutiner för att öka upplevelsen av att det ska kännas rent. T ex har de städad på natten för att det ska vara rent när människor är på väg till arbetet på morgonen, istället för att städa dagtid. De har också haft extra anställd personal under sommaren som bara haft till uppgift att städa i Humlegården, Tessinparken mfl parker.

Trafikkontoret ansvarar för renhållning av gator, torg och vissa av stadens parker (i innerstaden Kungsträdgården, Berzelii Park, Strömparterren och Norra Bantorget). Trafikkontorets städavtal med Stockholm Entreprenad innebär så kallad ”frekvensstädning”, dvs att entreprenören städar på i förhand bestämda intervall

Både Trafikkontorets och Stadsdelsförvaltningens städning utförs av Stockholm entreprenad, som samordnar städinsatserna. Det är drygt 35 personer som delar på städningen av Östermalms parker och Norrmalm gator. Mycket av städningen sker maskinellt, men i parkerna är det manuellt arbete som gäller för att tömma papperskorgar och plockstäda från marken.

Bakgrund och målsättning

Bakgrunden till kampanjen är att nedskräpningen på gator, torg och i parker är ett växande problem. Mängden skräp i samhället ökar i takt med take-awaytrenden och i och med att förpackningar blivit en viktig reklamplats. Samtidigt ser det ut som attityden till att skräpa ner blivit uppluckrad. Statistiken talar sitt tydliga språk: I genomsnitt plockar stadens städentreprenörer upp 80 ton skräp från marken varje år, bara i Östermalms stadsdelsområde. Det innebär att en fjärdedel av allt skräp, eller ca 217 kg varje dag missar papperskorgen – bara i vår stadsdel! Det innebär naturligtvis en merkostnad för staden att sköta renhållningen när mängden skräp på marken ökar. Som exempel kan sägas att den extrastädning i stadsdelens parker som gjordes sommaren 2008 kostade ca 600 tkr. Det är också välkänt att nedskräpning ger en otrygg miljö, vilket kan leda till sidoeffekter som vandalisering osv. Insatser för att effektivisera städningen görs kontinuerligt, i form av bättre rutiner och krav på städentreprenörerna. Syftet med kampanjen mot

nedskräpningen var istället att gå till källan: Att uppmärksamma allmänheten på problemen med nedskräpningen och på lång sikt få till stånd ett förändrat beteende.

Tillvägagångssätt

Kampanjbudgeten var 500 000 kr. Två reklambyråer lämnade förslag på angreppssätt. Valet föll på bolaget NMW, med förslaget att arbeta med att involvera lokalsamhället i så stor utsträckning som möjligt. Det finns ett stort engagemang mot nedskräpningen och det är en stor tillgång. Istället för att komma med pekpinnar, där andemeningen är att det är staden som har ansvaret, skulle vi sträva efter att skapa en "tillsammans-anda", där vi visar att alla ska vara delaktiga och arbeta tillsammans med oss för att få en renare stadsdel. Allmänheten, lokala företag, bostadsrättsföreningar, förskolor, skolor, affärer – alla skulle få ta del av ett upprop där vi utmanar till att starta en rörelse under parollen "Tillsammans mot skräpet!". "Tillsammans Östermalm"- konceptet är skalbart och kan gå igen även på andra områden, med den röda tråden att vi börjar bygga en vi-känsla på Östermalm – vår stadsdel som vi värnar om (jfr Söderandan).

Kampanjen skulle fungera som det första steget i ett långsiktigt fortsatt arbete, med fokus på att skapa en dialog med målgruppen och att knyta till oss samarbetspartners, för att skapa en effektiv plattform att bygga vidare ifrån. Fokus skulle ligga på parkerna, eftersom det är de som stadsdelsförvaltningen ansvarar för att städa.

Åtgärder

Kampanjen delades upp i tre delar:

Baskommunikation (under hela kampanjperioden)

- Vi skapade en logotype och grafisk profil för "Tillsammans"-konceptet
- Vi skapade en mötesplats på nätet i form av en blogg där man kunde läsa om initiativet och komma med synpunkter och visa sitt stöd.
(www.tillsammansmotskrapet.se)
- Vi tog fram parkskyltar (tema: Skräpfaunan) som sattes upp vid ingångarna till Humlegården, Tessinparken och Gustav Adolfs parken, som samtidigt som de påminde om att det inte är ok att slänga skräp på marken, markerade parkerna som Östermalms finrum som vi ska vara stolta över.
- Återkommande annonsering i lokalpress.

- Affischering på anslagstavlor och i Humlegården.
- Dekaler på städbredningsföretagernas fordon och utrustning

Upprop

- Vi annonserade lokalt med tre helsidesinföranden där vi deklarerade syftet med kampanjen och bjöd in till diskussion på bloggen.
- Vi bjöd in till städfest i Humlegården med kick-off för kampanjen
- Vi utmanade alla skolor och förskolor i stadsdelen att delta i Håll Sverige Rents årliga tävling, där man ställer upp genom att plocka skräp eller på annat sätt arbeta med nedskräpningen som en pedagogisk fråga. Vi bjöd in alla rektorer/förskolechefer personligen och delade även ut plockningsutrustning till dem som anmälde sig
- Vid två tillfällen lät vi en Skräpkör sjunga ut vårt budskap till bekanta toner i parkerna, runt Stureplan, Östermalmstorg och i Fältöverstens köpcentrum.

Riktad kommunikation

- För att komma åt hundbajsproblemet visades vårt budskap vid källan – med ”vippor” på hundmatshyllan
- Vi inledde ett samarbete med McDonald’s, som förmedlade vårt budskap på sina take-awaypåsar på restaurangerna vid Nybrogatan och Fältöversten, samt tryckt på s.k. bordsryttare i restaurangerna.
- Rundabordssamtal med ungdomar, politiker och tjänstemän, i samarbete med McDonald’s på temat nedskräpning.
- Skräpcupen, en fotbollsturnering med skräptema, anordnades i Tessinparken
- Närvaro i parker genom att vi fanns på plats för att svara på frågor, diskutera idéer och problem vid utannonserade tidpunkter.
- En installation i Humlegården och Tessinparken, som påminde om att det redan finns många papperskorgar i parkerna (80 st i Humlegården t ex), för att ifrågasätta om lösningen enbart ligger i att ställa ut fler papperskorgar.
- Utdelning av pris för bästa insats mot nedskräpningen, som i klassen Privatperson gick till ett förslag om att skapa en modell för att man ska kunna bli parkvän till sin favoritpark och på ett enkelt sätt kunna göra insatser för parken.

Resultat

- Håll Sverige Rents skräptävling lockade ca 1500 st deltagare från Östermalm, att jämföra med förra årets 173 st - en ökning med 860% . Vi tror att den stora skillnaden beror på de extra insatser som gjorts inom kampanjen för att marknadsföra och underlätta deltagande. God respons från deltagarna och även andra som inte hann med att delta detta år. Vi upplever att detta ska bli en årlig tradition.
- Många inkomna synpunkter och idéer på bloggen och via personliga kontakter under kampanjens gång som vi nu kommer att arbeta vidare med. Till dessa hör genomgång med Trafikkontorets tillståndsenhet om vad som kan göras för att skärpa och förtydliga arrangörers ansvar vid evenemang på t ex Stadion, test av papperskorgar med askkopp (genomförs snart i Ellen Keys park), fortsatt etablering av parkvänsmodellen, dit vi redan börjar få in anmälningar, utsättning av hundbajspåsar i samarbete med fastighetsvärdar, och en ”drive” riktad mot butiker om att hålla rent framför egen dörr, med McDonald’s som ett exempel på hur ett take awy-företag kan arbeta med sin egen nedskräpning.
- PR i form av artiklar och debatt på insändarplats i lokalpress. Det mesta positivt, dock en negativ artikel i Östermalmsnytt under rubriken ”Var kampanjen mot skräpet bortkastad?”, baserat på att vi inte kunde uttala oss om ifall nedskräpningen hade minskat efter kampanjen. Det har dock inte varit ambitionsnivån att på denna korta tid åstadkomma stora förändringar, utan vi har istället velat lägga grunden till ett långsiktigt arbetssätt i frågan.
- Kontakt med tre bostadsrättsföreningar som lett till ömsesidig nytta – de gör insatser i sitt närområde, staden har ställt ut en extra papperskorg, röjt upp en slänt eller dyl.
- Kontakt med Statens Fastighetsverk som vill samordna sina insatser mot nedskräpning från hundar med förvaltningens insatser.
- Stadsdelsförvaltningen har fått ett förbättrat nätverk och stärkt samarbetet i renhållningsfrågan inom staden (Trafikkontorets informationsavdelning, parkingenjörer, driftscentralen, city i samverkan), samt med Stockholm entreprenad, framförallt när det gäller informationsperspektivet.
- Trafikkontoret har valt att tillämpa Tillsammans-konceptet i sin externa kommunikation om nedskräpningen, fast på en stadsövergripande nivå. I sommarens stora kampanj ”Hallå du tappade något” har man som genomgående budskap ”Tillsammans för ett snyggare Stockholm”.

- På Östermalms stadsdelsförvaltning har kampanjen föranlett att skräpfrågan har kommit högre upp på agendan. Under hösten kommer en ny grupp bildas, som regelbundet ska ta upp inkomna ärenden som gäller Östermalm och driva de frågor, förslag och idéer som kommit upp genom kampanjen.
- Mängden skräp verkar faktiskt ha minskat. Naturligtvis är det svårt att fastslå orsakerna till det, men parkmiljögruppens parkingenjör gör bedömningen att det är mindre skräpigt och att det kommer in färre klagomål. Städbredningsnärheten har ändrat sina rutiner i samband med kravet på funktionsstädning, vilket kan vara en bidragande orsak till att det upplevs som renare. Statistiken på inkomna klagomål visar att mängden klagomål som finns registrerade i Östermalms stadsdelsförvaltnings diarie har minskat med mer än hälften under perioden april-aug 2009 jämfört med samma period förra året. Klagomålen till Driftcentralen visar samma trend, se bilaga 1.

Bilaga

Inkomna ärenden till Driftcentralen 2008/2009, område Renhållning/park/vinterväghållning.